

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการ
สร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปีการศึกษา 2562

นางสาวเกษภา ดวงจิตร
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

โรงเรียนเทิงวิทยาคม

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

ปีการศึกษา : 2562

รายวิชา : ศิลปะพื้นฐาน (ศ 22101)

ผู้วิจัย : นางสาวเกศภา ดวงจิตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิด การสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทิง วิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และ 3. แบบสอบถาม ความพึงใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่าอยู่ในระดับดี
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์บทเพลงที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 82.05 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94
3. ความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 รายวิชาศิลปะ ศ22101 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทิงวิทยาคม ปีการศึกษา 2562 ซึ่งการวิจัยใช้สื่อนวัตกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการสร้างความคิดสร้างสรรค์บทเพลง เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น
ผู้วิจัยหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้คงเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทุกท่าน

นางสาวเกษภา ดวงจิต
ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทนำ	1
ทฤษฎีและแนวคิด	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	4
ผลการศึกษา	5
การสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	6

บทนำ

ความสำคัญและปัญหา

การสร้างจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้และพัฒนาบทเพลงให้มีความสมบูรณ์ เป็นที่สนใจ และสามารถฝึกจิตใจให้เกิดสมาธิแน่วแน่ มีจิตใจงดงาม สุขภาพและสุขภาพจิตมีความสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อม ส่งผลถึงการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคมไทย

จากประสบการณ์ การสอนรายวิชาศิลปะของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 บางคนยังไม่มีจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลง ทำผู้เรียนไม่สามารถสร้างสรรค์บทเพลงตามความคิดตามจินตนาการของตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างจินตนาการเพื่อการสร้างสรรค์บทเพลง เป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลง เพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์ มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1
2. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

สมมุติฐาน

1. พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพร้อยละ80
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ร้อยละ80
3. นักเรียนมีความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ร้อยละ80

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน
2. ตัวแปร
ตัวแปรต้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลง
ตัวแปรตาม ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลง
3. เนื้อหา การสร้างสรรค์บทเพลง
4. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนสามารถมีความคิดสร้างสรรค์บทเพลง
3. นักเรียนมีความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

ทฤษฎีและแนวคิด

การสอนแบบซินเนคติกส์ (Synectics)

ความหมายของซินเนคติกส์

ซินเนคติกส์ (Synectics) มาจากรากศัพท์ในภาษากรีกคือ Syn หมายถึงนำมารวมกัน และ Etics หมายถึงส่วนประกอบที่หลากหลาย รวมความแล้วหมายถึงการรวมสิ่งต่างเข้าด้วยกัน อาจกล่าวได้ว่า ซินเนคติกส์ หมายถึงกระบวนการเรียนรู้หรือการแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการอุปมา เพื่อเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้หรือปัญหากับสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย หรือดัดแปลงสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยหรือแปลกออกไป(Gordon, 1961) สรุปได้ว่า กระบวนการซินเนคติกส์ (Synectics) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วยวิธีการเชื่อมโยงที่แตกต่างหรือไม่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน โดยใช้กระบวนการเปรียบเทียบ เพื่อช่วยในการสร้างผลงานที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำเดิม

รูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ (Synectics)

ทิสนา แชมมณี กล่าวว่า จากการสังเกตและวิเคราะห์ผลงานของนักการศึกษาผู้ค้นคิดระบบ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ พบว่านักศึกษานิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ๆ เช่นระบบการศึกษา หรือถ้าเป็นระบบการเรียนการสอน ก็จะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีสอน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบการเรียนการสอน ดังนั้นการนำวิธีสอนใด ๆ มาจัดทำอย่างเป็นระบบตามหลักและวิธีการจัดระบบแล้ว วิธีสอนนั้นก็จะกลายเป็น “ระบบวิธีสอน” หรือที่นิยมเรียกว่า “รูปแบบการเรียนการสอน” ซึ่งในที่นี้จะขอกกล่าวถึงเฉพาะรูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการซินเนคติกส์ (Synectics)

กระบวนการสอนรูปแบบซินเนคติกส์

กระบวนการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ เช่น ให้เขียน บรรยาย เล่า ทำ แสดง วาดภาพ สร้าง ปั้น เป็นต้น ผู้เรียนทำงานนั้นๆตามปกติที่เคยทำ เสร็จแล้วให้เก็บผลงานไว้ก่อน
- ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือเปรียบเทียบแบบตรง ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียน เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เช่น ลูกบอลกับมะนาว เหมือนหรือต่างกันอย่างไร คำคู่ที่ผู้สอนเลือกมาควรให้มีลักษณะที่สัมพันธ์กับเนื้อหาหรืองานที่ให้ผู้เรียนทำในขั้นที่ 1 ผู้สอนเสนอคำคู่ให้ผู้เรียน เปรียบเทียบหลายๆ คู่ และจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน
- ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ ผู้สอนให้ผู้เรียนสมมติ ตัวเองเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแสดงความรู้สึกออกมาเช่น ถ้าเปรียบเทียบผู้เรียนเป็นเครื่อง ชักผ้าจะรู้สึกอย่างไร ผู้สอนจดคำตอบของผู้เรียนไว้บนกระดาน
- ขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง ผู้สอนให้ผู้เรียนนำคำหรือวลีที่ได้จากการเปรียบเทียบ ในขั้นที่ 2 และ 3 มาประกอบกันเป็นคำใหม่ที่มีความหมายขัดแย้งกันในตัวเอง เช่น ไฟเย็น น้ำผึ้งขม มัจจุราช สีนํ้าผึ้ง เชือดน้มนม ๆ เป็นต้น
- ขั้นที่ 5 ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้งที่ได้
- ขั้นที่ 6 ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างสรรค์งาน ผู้สอนให้ผู้เรียนนำงานที่ทำไว้เดิมในขั้นที่ 1 ออกมาทบทวนใหม่ และลองเลือกนำความคิดที่ได้มาใหม่จากกิจกรรมขั้นที่ 5 มาใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์
3. แบบสอบถามความพึงใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Reserch) ในงานวิจัยเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

1. ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเรียนรู้วิชาศิลปะ ในหน่วยการเรียนรู้การสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์
2. ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลง
3. ครูผู้สอนประเมินความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์จากแบบฝึก แบบทดสอบและผลงานในชุดกิจกรรม
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์
5. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำไปประมวลผลเพื่อแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้รายงานได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำคะแนนทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผลโดยใช้การพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อการสร้างสรรค์บทเพลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1.ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ 3. แบบสอบถามความพึงใจการสร้างสรรค์บทเพลง โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เกิดผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดการสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่าอยู่ในระดับดี
2. นักเรียนมีความคิดการสร้างสรรค์บทเพลงที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 82.05 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94
3. ความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่าอยู่ในระดับดี

ผลจากการศึกษาการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์บทเพลงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 พบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์บทเพลงที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 82.05 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.94

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจการสร้างสรรค์บทเพลงโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ พบว่าภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สามารถนำไปปรับใช้ในด้านทัศนศิลป์และนาฏศิลป์ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในระดับต่างๆได้